

Pareltjes

over de geschiedenis van Rossum
nummer 54, april 2026

De Van Heemstraweg en de oude sluis Sint Andries

Wie vanuit de Slotselaan de Kloosterdijk op fietst, komt bij het sluiskanaal uit. Het laatste stukje van het fietspad tot de sluis gaat over de voormalige weg van Rossum tot de sluis. We spreken van een tijd dat al het verkeer van Zaltbommel richting Nijmegen nog door het dorp ging: via de H.C. de Jonghweg en de Burchtstraat naar de Kerkstraat en dan via de Slotselaan naar de sluis. De Van Heemstraweg bestond toen nog niet. Als het verkeer bij het sluiskanaal was aangekomen, maakte het een haakse bocht over de sluis om verder in de richting van Heerewaarden te gaan. Ook de fietsbrug was er toen niet. Fietsers moesten over de sluis via een smalle strook van het wegdek, dat ook door het autoverkeer werd gebruikt. Kortom, een levensgevaarlijke situatie, vooral voor de jeugd die per fiets uit Heerewaarden naar het voortgezet onderwijs in

Zaltbommel moest. Gelukkig was er toen nog niet zoveel autoverkeer dan tegenwoordig.

De Van Heemstraweg, vernoemd naar de Commissaris van de Koningin in Gelderland, is de langste weg in Nederland met één naam. Hij loopt van oost naar west, vanuit Nijmegen naar de Andelse sluis. De weg werd in gedeelten aangelegd. Het eerste gedeelte, van Nijmegen door het Land van Maas en Waal, kwam in 1935-1936 tot stand. Met de aanleg werd de ontsluiting van het Land van Maas en Waal beoogd. Het gedeelte door de Alemse Overwaard, dus door de uiterwaarden bij Rossum, dateert van 1959-1960. Hiermee werd ook de Bommelerwaard ontsloten.

Nog steeds vormt de brug over het Kanaal van Sint Andries echter een bottle-neck in deze weg, die in totaal bijna 60 kilometer lang is.

De stichting van de rooms-katholieke school te Rossum

In 1904 kwam er naast een openbare lagere school in Rossum een rooms-katholieke lagere school. Tot dan toe zaten de kinderen uit rooms-katholieke gezinnen op de openbare school, die in de volksmond veelal de protestantse school werd genoemd. Door de stichting werd een wens van het katholieke deel van de bevolking van Rossum gerealiseerd. De school was echter nadrukkelijk ook bedoeld, voor katholieke kinderen uit Hurwenen en Heerewaarden. Ook daar woonden katholieken. De school kon beginnen met bijna 70 leerlingen en twee onderwijzers. Opvallend was de stilte die er op het gemeentehuis over de nieuwe school was. Het is niet

duidelijk of dit te maken heeft met de aderlating die de openbare school zou ondergaan door het vertrek van de katholieke kinderen of dat de katholieke gemeenschap - onder wellicht strakke leiding van de pastoor - duidelijk wilde maken dat men onafhankelijk van de burgerlijke gemeente handelde. Misschien speelden beide aspecten een rol. Er is in ieder geval weinig in de gemeentelijke archieven te vinden over de stichting van de rooms-katholieke school. In de Raadsvergadering van 1904 komt de rooms-katholieke (bijzondere) school voor het eerst ter sprake. In het verslag staat daar het volgende over.

'In aanmerking nemende dat in het laatst van December des vorigen jaars in de gemeente eene R.C. bijzondere school is opgericht, waardoor ongeveer 60 kinderen de openbare school hebben verlaten, zal de vacature, ontstaan door het ontslag van den onderwijzer N. van den Mooren niet behoeven te worden aangevuld, aangezien voor het aantal thans in die school aanwezige kinderen het bij artikel 24 der wet op het lager onderwijs voorgeschreven personeel, onderwijzers aanwezig (zijn).'

Er is echter een brief ingekomen van de hoofd-
onderwijzer K.C. van Hoften en van de onderwijzer
J.H. Verbeek van de openbare school waarin zij het
gemeentebestuur vragen het aantal onderwijzers op

peil te houden na het vertrek van Van der Mooren.
Het gemeentebestuur blijft voorlopig toch bij haar
standpunt. Het schrijft:

'In aanmerking nemend dat door de oprichting den bijzondere R.C.school het aantal leerlingen der openbare school met ongeveer 70 kinderen is verminderd en het aantal onderwijzers voldoet aan de bepalingen van artikel 24 der onderwijswet, Dat echter het aantal kinderen toeneemt en wanneer in de loop dezes jaars mocht blijken dat vermeerdering van het personeel nodig is, worde goed gevonden de beslissing omtrent het gedaan verzoek tot het najaar aan te houden.'

Het is duidelijk dat de gemeente, alsmede het personeel van de openbare school niet gelukkig zijn met de gang van zaken. De gemeente zal met de financiële kant van deze kwestie in haar maag zitten, het personeel van de openbare school zal de vakinhoudelijke consequenties voor de school willen voorkomen.

Het einde van de riviervisserij; de laatste riviervisser van Rossum

Er is een tijd geweest dat er volop in de Waal en de Maas gevisst werd. Er kwamen in deze rivieren niet alleen zalm en steur voor, maar ook andere riviervissen, zoals fint, elft en forel. De riviervissers waren vooral op zalm en steur uit, vissen die veel opbrachten. Ook in Rossum waren er rivier-
vissers, die hun beroep van vader op zoon uitoefenden. Zoals de families Schouten en Van Overdam. De pers bracht regelmatig informatie uit over de gevangen vis. In het hiernaast afgedrukte stukje uit de Tielse krant van het midden van de 19e eeuw lezen we wat de opbrengst was. De opbrengst liep rond 1900 echter sterk terug, vooral door overbevissing.

— Naar men schrijft, waren de uitkomsten der zalmvisscherijen op de Waal en de Merwede in de laatste 8 dagen zeer bevredigend. In het traject van Tiel tot Woudrichem werden gevangen 33 zalmen, bij Gorinchem 65 en te Hardinxveld 25 stuks. Bovendien bemachtigden de visschers 10 steuren, die van f 30 tot f 126 per stuk opbrachten. De besomming aan andere rivieren poldervisch was weinig loonend. Zalm gold f 1,15—f 1,55 per $\frac{1}{4}$ K G.

Gouden echtpaar Rossum

ROSSUM, 23 jan. — In zijn woning aan de Maasdijk te Rossum vierde gisteren het echtpaar Dirk van Overdam (77) - Cornella van Deursen (81) zijn gouden huwelijksfeest. De heer Van Overdam oefende tot voor enkele jaren het steeds

zeldzamer wordende beroep uit van riviervisser. Toen hij zijn activiteiten stopzette, betekende dit dat in Rossum de riviervisserij voorgoed tot het verleden was gaan behoren.

In Paretje 18 van oktober 2022 werd ook al aandacht besteed aan de riviervisserij door Rossummers.
